

Alois Volkman

*Ptám se
svých
slov*

Volkmanovy verše jsou jiné než verše básníků – ‚vinařů‘, kteří své čtenáře opájejí a rozohňují, ale nezraňují ve svědomí a konejší na všelijakých bludných cestách. Básník nechce opojit city, nýbrž především probudit svědomí. Neapanuje kouzlem mocného slova, ale slouží Bohu i bližnímu. Slovo je v ní zcela podrobeno myšlence a myšlenka zase Bohu, jeho vůli a jeho laskavému útoku na lidské srdce. Volkmanovy verše jsou jakoby tesány z kamene, ukuty ze slov, přetavených do čira odpovědnou láskou, úsporných, hutných a smysluplných. Nastavují nám zrcadlo, zahanbují a prosvěcují svědomí a tak pozdvihují odhodlání k novému počátku, k hlubší pokoře, k ryzejší službě, právě tak jako poselství evangelia, jehož jsou odleskem a ozvěnou.

Říká to přímo už motto celé sbírky, vzaté ze 4. knihy Mojžíšovy 22,38: „Slovo, kteréž vložil Bůh v ústa má, to mluvití budu“. Kniha začíná cyklem, nadepsaným „Otázky“. Většina básní jsou tu duchovní aforismy, krátké střelné modlitby, povzdechy nad naší bídou i dík za Boží milost. Další soubor básní krouží kolem vánoc, kde nad naším sháněním a sentimentalitou trvá Boží milosrdenství, sklánějící se do naší bídy. Stále se tu kříží biblické motivy a současné postřehy v něčem, co by nazval filmař „ostrý střih“ – vybroušené umění kontrastu. Tato stať ústí do cyklu „Via crucis“, který se inspiroval křížovou cestou architekta D. Jurkoviče na Hostýnu.

Další část sbírky má místo nadpisů jednotlivých básní citáty z Bible. V závěru je místo biblického citátu zpráva, že papež navštívil svého atentátníka a odpustil mu. V básni se ozývá vzpomínka na milosrdného otce z podobenství o marnotratném synu. Žhavou aktualitou dýchají básně „Bohoslovci u odvodu“ nebo „Klíčový problém“, zvláště živý na pozadí nynějších častých vloupá-

ní, stejně jako kříže televizních antén nad střechami dnešních domů, nahradivší kříže dřívějšího času. Drsná realita dneška se pojí s hlubokým vhledem do lidské duše tam, kde básník líčí, jak se lidé včerejška pokusili a jistě i dále pokoušejí zneškodnit Boha tím, že ho píšou s malým b. A celou sbírku zase uzavírají výmluvné biblické citáty.

Volkmanovy verše není třeba doporučovat. Jeho básnické sbírky bývaly pravidelně rozebrány dříve, než se vůbec veřejnost dověděla, že vyšly. Pokud se to vůbec dověděla. Byly opisovány a opakovány jako slova tajného breviáře duchovních hlubin, jež se temní lidským hříchem a přece zrcadlí nebe Božského smilování.

Jakoby tu básník překračoval z role pěvce do role velekněze, který se v den smíření modlí ve stánku úmluvy za celý Izrael. Tak podobně tu básník – lékař, souputník a mluvčí naší bídy i naděje, říká v úsporné a výrazné zkratce za nás to, co tušíme nebo koktáme a za čím putujeme ve svých modlitbách. Jeho básnické sbírky, i ta právě vycházející, jsou jediné veliké rozsívání odpovědné lásky a nadějně víry. Kéž je této setbě darován vzrůst v úrodné půdě vnímavých srdcí!

Jan Heller

Motto:

Slovo, které vložil
Bůh v ústa má,
to mluviti budu.

4M 22,38

Otázky

---

*Ptám se svých
pohledů
ptám se svých
slov
ptám se svých
kroků
i skutků svých
se ptám.*

*Ohlížíte se
vyjadřujete
jdete
a naplňujete
Jeho vůli?*

* * *

---

*Křesťanská víra?
To je posun v nás.
Co nám leželo v žaludku
leží nám najednou na srdci.*

* * *

---

*Křesťanská víra?
To je posun v nás.
Co nám leželo v žaludku
leží nám najednou na srdci.*

* * *

---

*Jsme každý jinak laděný
co chvíli celí rozladěni . . .
Svěřme svůj život Mistru ladiči
který nás naladí
pro čisté jásavé tóny.*

* * *

---

*Přes hlasivky jež povětšinou
ve stoce slov
chce perlit se můj chvalozpěv.*

*Jen víra je tou čističkou
slov vody živé
a obživující.*

* * *

---

*Bože a Pane Pane nás všech
i každého z nás jednotlivě.
Jsi osobní náš Bůh.
Jen my jsme stále svoji.
Jaká to přednost
před tebou
zůstávat svůj?!*

* * *

---

*Člověk bez víry
je rybou na suchu.
Plácá se sem a tam
až lekne.
Žít v hlubinách víry
s nadějí vylovení
pro věčnost.*

* * *

---

*Bolestně se loučí sochař
se svou vypálenou hlínou
malíř se svým obrazem
a Bůh se svým člověkem
jehož stvořil
k obrazu svému.
Aby neskončil
vypálený
v hlíně.*

* * *

---

*Jsme schopni na druhé donášet
ať si to odnesou
nemůžem je snést . . .*

*„Jedni druhých břemena neste!“
Co je to za hloupost
namítá pěst.*

* * *

---

*Teprve stárnutím
se vylekáme
jak nás věk zaskočil.
Přes rozvoj motorismu
nemotorní
přes paměti počítačů
zapomnětliví.*

*A přece máme šanci
stát se navždy dětmi.
Děťmi božími.*

* * *

---

*Círky začaly si parcelovat
s přičinlivostí uživatelů
království Boží.
Která pro sebe získá
větší díl. A tím větší právo.*

*Jakoby podíl na království Božím
pro každého
určovala církve
a ne Král králů.*

Pomoc

---

*Ty Pane zachraňuješ
klesající ke dnu.
A s nasazením svého života
jim v nedohlednu
podáváš kus dřeva
sbitého v kříž.
Jen se ho zachytit!*

*Dosáhneš ještě hloub?
Dosáhneš ještě níž?*

Na palubě pravdy

---

*Diktatura má své bandy teroristů
co donutí pravdu k změně kursu cíle.
Křídla pravdy rozepjatá v Kristu
nepřistála mezi námi nahodile.*

Břemena

---

*Proč se tahat druhým s břemeny?
Životem jdou rychleji
ti co nic nenesou
a ničím nezatěžují se.*

*Kde jsou dřív v životě?
U jeho východu.*

Adventy z období totality

---

*Očekáváme převrat
nesnesitelných pořádků
v nichž je nám dáno žít.
Kdy se dočkáme?*

*Až převrátí On sám
pořádek v nás.
A dá nám poznat
že plně žít
lze jenom v Něm.*

Co sháníme?

Nejsou jen nákupní neděle
bronzové stříbrné zlaté.
Ale i obyčejné neděle
kdy mají otevřeno
kostely chrámy sbory modlitebny.
A během jejich otevírací doby
jsou nám otevřeny
oči i dlaně i srdce.

Co se dá v nich sehnat?
Nejkvalitnější látka k zamyšlení
nad pravou milostí
svobodou odpuštěním
které nám nabízí Bůh
v širokém výběru
z nekonečných zásob své lásky.
Najednou máme bližní
a jsme bližními.
Co bychom ještě chtěli vlastnit?

* * *

---

*Betlém – to není chatrný chlív
ale mohutná Boží základna
nové naděje
pro sebenepatrnější lidský atom.*

* * *

---

*Betlém není předvánoční stánek
uprostřed koupěschopných zvědavců.
Láska zde vystavená
se nedá prodávat
shánět pod rukou
koupit ani získat
za žádnou protislужbu.
Ta Láska sama je službou
jež nás chce vykoupit.*

Zgruntu

---

*Nablýskaná okna nové záclony
domácnost úklidem
přímo znásilněná
v nastavených nocích.*

*Ale když On chce vejít
do tebe i do mě*

— — —

Tam nestihli jsme vygruntovat.

Slepý obdiv

---

*Před Betlémem celým z perníku
se zvědavě tísní nekonečný dav
v touze také spatřit
ten čerstvě upečený zázrak
dovednosti.*

*U živého vzkříšeného Ježíše
u Ježíše ne z marcipánu
je stále volno.
U něj se nedá obdivně postávat.
S Ježíšem se musí chodit.*

Král

---

*Panující Herodes
přikázal zamordovat
všechna· dítku v zemi Judské
ještě dřív než by některé
nevinně mohlo zvolat:
Vždyť král je nahý!
A visí na kříži!
Králu král!*

Vánoce na blátě

---

*„To je zase uhozená
atmosféra Vánoc . . .
A jaká to bývala idyla?!“*

*Jaká to byla idyla
putovat pěšky
ve vysokém stupni těhotenství
v páchnoucím chlévě porodit
a ve žlab jeslí vložit
Spasitele světa?*

*Jistotu spásy
všem nařikajícím na . . .
dohnaným k . . .
zoufalým pro . . .*

Nám nám narodil se!

Povětrnostní podmínky

---

*Bedlivě sledujeme jaký vítr vane
a odkud?*

– Abychom nestáli proti větru.

A kam?

– Aby tam hbitě i náš plášť.

*Větrné korouhvičky
mají vítr ze všeho
a ještě si ho berou z plachet.*

*„Lepší na dlaň odpočinku
než hrstě plné pachtění
a honby za větrem“
důrazně připomíná Kazatel.
Ale jakoby mluvil do větru.*

Zlomek bolesti

---

*Příčné břevno kříže
je zlomkovou čarou
dějinně dělící lidstvo.
Všichni pod ní přítomní
se zlomky svých bolestí
budou převedeni
na společného jmenovatele
Krista.*

*Věřte ve správnost
Božího řešení.
Bůh je nevypočítatelně
dobrý.*

Teorie víry

(Inspirováno přednáškou doc. Dr. J. Kleczka, DrSc)

*Disk naší galaxie
o průměru sto tisíc světelných let
letí vesmírem.*

*To byl hod!
Miliony let na své dráze
a měl by letět do tmy?*

*Diskobolos co ho vymrštil
trénovaně z ruky za velkého třesku
s dalšími disky galaxií . . .*

*Nebeský Diskobolos
nebo teorie velkého třesku?
V obojí musíme uvěřit.*

U jezera

---

*Šavlový tanec slunce
na jezeře
na ostří blýskavých
čepelí vln.
Tasené meče
z pochvy hlubin.*

*Krvavá hlava slunce
na stříbrném podnose
jako hlava proního
proroka Jana
Křtitele vodou
z řady Janů
proroků pravdy.*

Z vysočiny

---

*Elektrické dráty přes kobylinky kopců
jsou strunami ne ostnatými dráty
jež ohrazují výběh Vysočiny
i pastvou pro oči – šůry.*

*Elektrické dráty přes kobylinky kopců
nataženy od chalupy k chalupě
jsou pomocné přechočné ruce.
Jenže světlo v nás i pomoc
z jiného jsou zdroje . . .*

Orlická přehrada u Solenic

Žlutými šátky tařic
mávaly skály
vodám jezera
jež se jim bezbranně
batolily u nohou.

To my jsme vytvořili
zatopením vesnic
veledílo přehrady
zbudovali elektrárnu
a vodě dali moc.

Bože Stvořiteli
nebe i země
i budovatelů.
Ty se neholedbáš.
Ale vodní dílo potopy
„na zemi zkažené
a plné násilí“
máš dávno za sebou.
Ne ne tak my!

Výčitky

---

*Proč musím tohle zakoušet
snášet přetrpět?
Vyčítáme a stěžujem si . . .*

*Víra se neptá proč.
Víra ví že všechno
děje se aby . . .*

Gerontologie

Nejednou slýchám od svých pacientů:
„Už abych umřel . . . Co tady?
Jsem k ničemu. Tak proč zde překážet?“

Stáří je sám nevyhlášený neduh.
Stáří je sama beznaděje děje.
Stáří je samo . . . Se sebou samo.

Zřetelně jim odpovídá Petr – apoštol:
„Ve své trpělivosti vám Pán
poskytuje čas ke spáse!“

Vida ne jen marasmus a nemohoucnost.
Znamení velké letité a nezasloužené
Boží trpělivosti s vámi
moji nešťastní v seniu.

Téma vzdáleně velikonoční

---

*Lidé žijící z povrchu
z vnějšku ze skořápky
sledují vnější ukazatele
podél všech životů.*

*Jakkoli své skořápky
pěstují věncí pulírují
vnitřek mají vyfouknutý.
Nic životadárného
se nemůže z nich vyklubat.*

*Kdyby tyhle kraslice
nebyly alespoň
dávány za vzor
celým snůškám čerstvých
prvotřídních vajec.*

Velikonoční zápas

---

*Intervize zařadila
přímý přenos
velkopátečního utkání
o pohár hořkosti
až do dna
v dramatickém zápase
s nejobávanější soupeřkou.
Přes porážku v tomto střetnutí
je absolutním vítězem
Zmrtvýchvstalý.*

Causa

---

*Causa Ježíš – bez důkazů obžaloby
konstruuje velerada soudní proces zloby
šije pustou vymyšlenou boudu na lid.*

*Kámen od hrobu se začal dějinami valit
smetl boudu. Důkaz podal Zmrtvýchvstalý.
Jenže my jsme pochybovat nepřestali . . .*

*Znovu stojí Ježíš před našimi soudy
proti němu nové myšlenkové proudy.
Ale když on obětí svou „usvědčil se sám“.*

Via crucis

(arch. D. Jurkoviče na poutním Hostýně)

I

*Procházíme křížovou cestou
nic nenesouce
a přesto je nám horko
odsuzující nás na lavičky.*

*U třetího zastavení
Kristova prvního pádu
vidíme na zemi ležet –
sáček od bonbónů.*

*Na místě šestého zastavení
nahradil nám
roušku Veroniky
hygienický ubrousek.*

*A než se Kristus setká
s plačícími ženami
můjímě bavící se partu
v texaskách a sleepech.*

*Kristus zbavený roucha
(jak jinak v tomhle vedru)
jim připomíná
letní nudistickou pláž.*

---

*Třetí pád Kristův!
Pod křížem v trávě se válí
konzerva od vepřového
ve vlastní šťávě.*

*Kalvárie – i Jurkovičem situovaná
na kopec.*

*Kameny na sebe navrstvené
do podoby kříže
vysoko k nebi.
(Kdo z vás je bez viny
hod' první kamenem)
Do jaké výše jsme až dohodili
my lotři nestoudní
zprava i zleva.*

*Procházíme křížovou cestou
odhadujícíce
kolik celé dílo mohlo stát?!*

*Naučení hlídat i znát cenu všeho.
Všeho – jenom ne oběti.
Copak oběť může mít též cenu?*

II.

*Křížová cesta
našeho zneurotisaného věku
bez zastavení se ženoucího
s odpalovacími rampami vědy na bedrech . . .*

*Křížová cesta
našeho zneurotisaného věku
jehož pád by byl jen jeden.
A chirurgům by nestačily roušky
a slzy ženám plačícím.
Ne neměl by se kdo dělit
o sklady plné rouch a textilií.
A kdo by koho kladl do hrobu?*

*Je celá Země jedním poutním místem
na němž jsme pouze hosty
poutníky nakrátko příchozími.*

Modlitba kající

---

*Stydím se Pane
jít Ti na oči.
Své oči prosebně
k Tobě pozvedat.*

*A přitom nechci
sejít Ti z očí
když už scházím
svěhlavě z Tvých cest.*

*Bez vůle Tvé
nesejde ani vlas
z mé hlavy.*

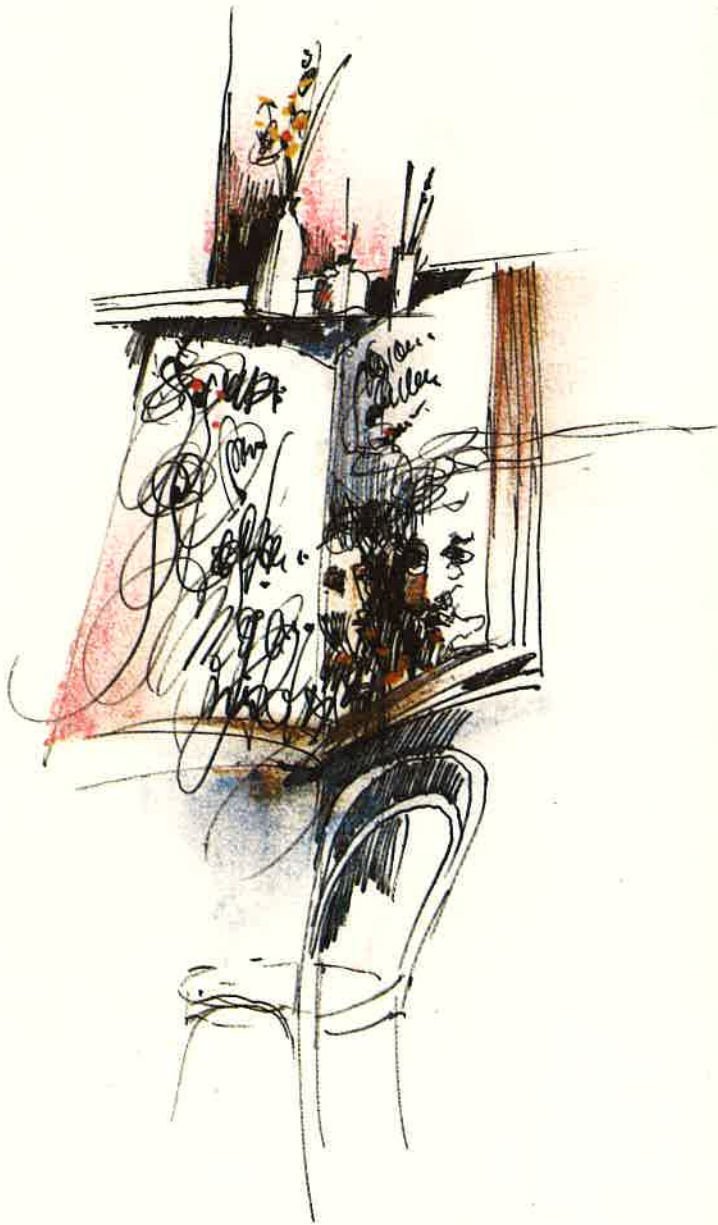
*Stydím se Pane
jít Ti na oči.
Tvé smilování přece
nemůže být nekonečné
jako moje hříšnost?*

Modlitba na horách

---

*Vrcholky smrků hřebelcuje slunce
srst jehličí se leskne v pozdním odpoledni.
A v sedlech kopců odklusává den . . .
Do stínů rostoucích na nás Pane shlédni.*

*Zde k stvořitelským zázrakům jsme blíž
však o to více trapní samolibě bédní.
Že bychom byli ti jak sobě na obtíž?
A v sedlech kopců odklusává den . . .*

* * *

Pakli se vespolek koušete a žerete
hledětež, abyste jedni od druhých
zkaženi nebyli

Galatským 5,15

*Není to přímo R á J
v němž jedni druhým slouží –
jako porce?*

* * *

Neboť jako praskot trní pod hrncem
je smích hlupáka.

Kaz 7,6

*Trnovou korunou
posměchu a pohrdání
hlupáci podpalují.
Pak přikládají kříž
rozštípaný na polínka
pod přečpané hrnce.
Mají co konzumovat.*

*V praskotu bezuzdného smíchu
při kultovních slavnostech
„se město mění v hrnec
a my v maso“.*

* * *

. . . vezměte celé odění Boží, abyste mohli
odolati v den zlý . . . majíce podpásaná bedra
svá pravdou a oblečení jsouce v pancíř
spravedlnosti.

Ef 6,13–14

Co je to za oděv za střih za model?

A od kterého návrháře?

Je vůbec elegantní vkusný a slušivý?

A patří k módním liniím?

Na ty si potrpíme.

Nechceme působit směšně a staromódně.

Naše poslední výkřiky módy

na přehlídkách dnů zlých

zaniknou v prázdnu . . .

* * *

Tím, že soudíš druhého
odsuzuješ sám sebe.

Řím 2,1

*Naše soudcovská pravomoci
proč bychom se tě měli vzdát?
Můžeme se usoudit
soudě podle přísných rozsudků
nad sebou vzájemně vynášených.
Posuzujeme svá jednání i vlastnosti
odsuzujeme své zevnějšky i postoje
těm přisuzujeme zásluhy těm viny . . .*

*A během vynášených verdiktů
jsme sami obžalováni
a stíháni soudem Božím.*

Bůh silný, Bůh Hospodin mluvil . . .
Béřet se Bůh náš a nebude mlčeti.

Žalm 50

*Ano Bůh mluví.
Jenže my také řečníme
vzájemně bereme si slovo
ne břemena
ujímáme se slov
ne potřebných a slabých.*

*A nemáme-li si co sdělit
pustíme ke slovu
sdělovací prostředky.
Do Božího hlasu se nám pletou
ustavičně jiní účastníci.
Jsme stále přerušováni . . .*

*Sluchátkem hlasu Božího je srdce.
Ale naše srdce
neslyší ani bližní zblízka.
Bůh nás však vnímá
pouze jejich prostřednictvím.
S nimi jsme spojeni v síť
hodnou rybářů lidí.*

Bohoslovci u odvodu

---

*Dle interních směrnic
nesmějí přijít ve styk
s vojenským tajemstvím.*

*Jsou příliš zasvěceni
do jiného tajemství.
Do velikého tajemství
jak milovat i své nepřátele.*

*A toto tajemství
kdekomu vyzrazují
ohrožující samu existenci
vojenství.
Kdyby nebylo s kým bojovat
nelze si vydobýt zásluhy
řády povýšení.*

Den Páně

---

*Mně vůbec nezbyvá čas.
Kde kde ho ještě vzít
Ke shromáždění lidu Božího?
Ne nejsem nevěřící.
Já spíše prací světím . . .
A nebo účel svěťí . . . ?*

Kde kde vzít ještě čas?

*Vezměte vážně Krista.
On vám zajistí
času celou věčnost.*

Klíčový problém

---

*Pořizujem si dosické klíče
bezpečnostní zámky
a pojistné vložky domovní
aby nám nikdo
nemohl nic odcizit.*

*Ale život
nám může být ukradený.
Obraťme se na Mistra co vlastní
klíče od smrti i hrobu.*

* * *

---

*Chci se stát zaměstnancem
tvého koncernu
víry naděje a lásky
který jsi založil
a který vedeš.
Není příliš rentabilní.
Ale co je potřebnější
než se zaměstnávat
vírou nadějí a láskou
i v přesčasech
můj Pane?*

Motto: Papež Jan Pavel II. navštívil včera římskou věznici. Setkal se zde s tureckým teroristou, který na něj v r. 1981 spáchal atentát. Po 20 min rozhovoru papež řekl, že k Agcovi mluvil jako k bratru, jemuž odpustil.

(Agenturní zpráva)

*Cíl zamířil k tomu jenž se netrefil.
Stanuli spolu tváří v tvář
jako tehdy . . .
Atentátník si moh' novým zacílením
na živém terči korigovat
v čem a proč chybil.
Tak osudově se minout
a nyní znovu potkat!*

*Otec se vrátil k svému synu
marnotratně utrácějícímu
kolem sebe oběti.
Otec se vrátil k svému otcovrahu.
Srdce jež mělo být prostřelené
přišlo odpouštět.
Zásah se může minout cíle.
Odpuštění docílí přesného zásahu.
Láska s nenávistí spočinuly v objetí.*

Na prvním programu Chudobín

(Říjen neděle 8.00 hod)

*Vítr už započal se sběrem
barevných kovů.*

*Nedělní zvony po ránu
zas dostaly se k slovu.*

*Jak známě známě jak vyzvání
všechny tři kostely.*

*Ohluchlý venkov si ve svátek
přileží v posteli.*

*Z okolních vesnic už nechodí
zástupy věřících . . .*

*Lid ke kanálům usedá
a zbožně loví v nich.*

*Nad každou střechou stavení
antény vztyčen kříž.*

*Ve známých hlasech Boží hlas
najednou neslyšíš.*

*Ten signál dávno smluvený
nemáš čím přijímat.*

*Přelad svůj život na něj dřív
z největších byl by ztrát.*

*Nedělní zvony po ránu
zazněly do změti
pocitů mých když rodáci
vstali z mé paměti.*

Synodní shromáždění

---

*Přítomna byla delegace
státní správy.*

*Vedoucí sekretariátu
pro věci církevní.*

*Představitelé i zástupci
bratrských církví.*

*Delegáti jednotlivých
náboženských obcí.*

*Duch Svatý se nedostavil.
Na presenčních listinách
to ani nepostřehli.*

To slovo bylo Bůh

---

*Můj Bože jednou v mé básni
Ti odpovědný redaktor
upřel velké B.*

*Aby jsi snáze prošel
v těch malých poměrech.
Zmenšil Tě aby Tě přehlédli
ti kteří popírají Tvé jsoucno
jako nevědecký mýtus.
Je třeba Tě degradovat
odejmout Ti i poctu
velkého počátečního písmene.*

*Tobě který jsi byl na počátku
nebe i země i člověka.*

*Člověka od počátku
troufale bohorovného.*

*Ale Tobě to nic neubralo
na Tvé velikosti moci a slávě.*

*Víš že všechno
povstalo skrze Tebe
a bez Tebe nepovstalo nic
co jest.*

*Ani ten povolný autor
ani přeopatrný redaktor.*

*Bojte se Boha
ne cenzorů své víry.*

Ó ať jsou naplněna ústa má
chválou tebe . . .

Ž 66,17

